

Etica sacrificiului: Cardinalul Alexandru Todea și represiunea comunistă

de Gabriela Panu

Cea de-a doua jumătate a secolului al XX-lea surprinde Europa de Est într-o perioadă a îndepărtării de la valorile care consolidează o democrație, inclusiv libertatea confesională. Cazul Bisericii Greco-Catolice din România este unul dintre cele mai triste, care se încadrează în această listă de abateri de la normalitate și derapaje pe o pantă teribilă a nedreptății și a persecuțiilor. Cartea¹ lui Sergiu Soica constituie un demers ce dezvăluie aceste „răpiri” (spirituale și materiale) săvârșite de statul român de la acea vreme împotriva unei întregi confesiuni.

Acest volum se înscrie într-o lungă serie de apariții editoriale² ale aceluiași autor, având ca subiect principal istoria Bisericii Române Unite. Ceea ce face autorul în această carte, la fel ca în celelalte, constituie un exercițiu extraordinar și în același timp extrem de dificil de dezvăluire către publicul larg a unei perioade triste din istoria destul de recentă a Bisericii Greco-Catolice din România. Tratatul atroce aplicat de către regimul comunist episcopilor, preoților, călugărilor, călugărițelor și credincioșilor greco-

¹Sergiu Soica, *Cardinalul Alexandru Todea în dosarele Securității. Note informative*, Editura Mega, Cluj-Napoca, 2017.

²Idem, *Cardinalul Iuliu Hossu în dosarele securității. Note informative*, Editura Mega, Cluj-Napoca, 2016; Sergiu Soica, Gabriela Bubo, *Episcopul Ioan Bălan în dosarele securității*, Editura Mega, Cluj-Napoca, 2015; Sergiu Soica, *Eparhia Greco-Catolică de Oradea și Securitatea în anul 1948*, Editura Mega, Cluj-Napoca, 2014; Idem, *Biserica Greco-Catolică din Banat în primele două decenii ale regimului comunist*, Editura Mega, Cluj-Napoca, 2014; Idem, *Clerici ai Eparhiei Greco-Catolice de Oradea în detenție sub regimul comunist din România*, Editura Mega, Cluj-Napoca, 2014; Idem, *Biserica Greco-Catolică în perioada regimului comunist din România. Corespondența Episcopului Ioan Ploscaru 1968-1975*, Editura Galaxia Gutenberg, Târgul Lăpuș, 2013; Idem, *Martiri și mărturisitori ai Eparhiei Greco-catolice de Lugoj*, Editura Galaxia Gutenberg, Târgu Lăpuș, 2013; Idem, *Episcopul Ioan Bălan*, Editura Galaxia Gutenberg, Târgu Lăpuș, 2012; Idem, *Biserica Greco-Catolică din Banat în perioada anilor 1920 – 1948*, Editura Eurostampa, Timișoara, 2011; Idem, *Eparhia Greco – Catolică de Lugoj în Anul 1948*, Editura Primus, Oradea, 2009; Idem, *Viața și activitatea Arhiepiscopului Ioan Ploscaru*, Editura Eurobit, Timișoara, 2005.

catolici s-a concretizat într-un „sistem perfid de răspândire a terorii prin instaurarea unei atmosfere de teamă, nesiguranță, angoasă pe care teribila instituție a «securității statului» o impunea prin delatori, informatori, urmăriri, anchete, pedepse”³. Autorul transcrie, prelucrează și analizează cu o răbdare benedictină dosarele de securitate ale unuia din cei mai importanți prelați ai Bisericii Române Unite, singurul cardinal până în ziua de azi al României (cu excepția numirii *in pectore* a lui Iuliu Hossu). Ba mai mult decât atât, scrie un studiu introductiv foarte consistent (pp. 13-122), în care prezintă câteva repere biografice importante din viața și cariera preotului și episcopului care avea să

³Cuvânt înainte de Virgil Bercea, în Sergiu Soica, *Cardinalul Alexandru Todea în dosarele Securității. Note informative*, Editura Mega, Cluj-Napoca, 2017, p. 10.

devină mai târziu Cardinalul Alexandru Todea: formarea, activitatea, publicațiile, arestarea, procesul, detenția, eliberarea, urmărirea sau memoriile. Dincolo de procesul anevoios de documentare pe care-l presupune o astfel de acțiune sau de maniera minuțioasă și prietenoasă în același timp de prezentare a unor asemenea informații, studiul are un merit deosebit pentru analiza cantitativă întreprinsă de autor. Începând cu pagina 93 se găsesc multe grafice și tabele menite să contabilizeze meticolos și cronologic activitatea de urmărire a episcopului, întreprinse și consemnate de Ofițerii de Securitate și de informatori.

Între cele 820 de pagini ale volumului, pe lângă cuvântul înainte adresat de Excelența Sa Episcopul Eparhiei de Oradea, Virgil Bercea, (pp. 9-12) se găsește transcrierea integrală a documentelor din Arhiva Consiliului Național pentru Studierea Arhivelor Securității (ACNSAS),

cu notele informative complete înșirate cronologic începând cu anul 1946 și terminând cu anul 1973 (pp. 149-740). Pe lângă toate acestea, autorul vine în sprijinul cititorilor, atât a celor avizați cât și a celorlalți, cu instrumente ajutătoare unei lecturi cât mai utile: o notă asupra ediției (pp. 123-124), o listă a documentelor (pp. 125-147), o listă a documentelor din Anexe (p. 148), Anexe (pp. 741-787), un rezumat în limba italiană (pp. 788-790) și în limba engleză (pp. 791-794), o remarcabilă bibliografie cu surse editate și inedite (pp. 795-798) și o listă de indici de nume și localități (pp. 799-816).

Volumul poate fi interesant și pentru cercetătorii care se ocupă cu studierea comunismului, deoarece în el se găsesc informații importante despre metodele unui sistem politic dictatorial. Descurajantă la început, prin proporții, cartea poate fi ușor parcursă, mulțumiți structurii ei. Citiți-o!.

Silviu Oravitza: *Ușă de biserică*, tehnică mixtă pe pânză, 170x140